

November 2010

10 november: EU-kommissionens "Energy 2020"

Kommissionen presenterade den 10 november sin nya strategi för konkurrenskraftig, hållbar och säker energi. I dokumentet Energy 2020 (citat – kommissionens översättning) *"fastställs energiprioriteringarna för de kommande tio åren och de åtgärder som måste vidtas för att ta itu med följande utmaningar: spara energi, skapa en marknad med konkurrenskraftiga priser och trygg energiförsörjning, främja tekniskt ledarskap och effektiva förhandlingar med våra internationella partner"*.

Hela dokumentet (20 sidor) nås via följande länk:

[Communication "Energy 2020 - A strategy for competitive, sustainable and secure energy"](#) .

Några kommentarer, hämtade ur dokumentet, kring huvudpunkterna:

Energieffektivisering

Detta är det mest kostnadseffektiva sättet för att bli minska utsläppen och förbättra försörjningstryggheten. Ansträngningarna måste gälla hela energikedjan från produktion över transmission och distribution till slutkonsumtion. EU är idag långt ifrån att nå målet om 20 % energieffektivisering till år 2020. Kommissionen kommer i mitten av 2011 bland annat att lägga fram förslag till investeringsincitament.

Skapa en paneuropeisk, integrerad energimarknad

El- och gasmarknaderna är idag fortfarande i huvudsak fragmenterade i nationella marknader med talrika barriärer. Under de kommande tio åren krävs det EU-investeringar i energiinfrastruktur på totalt 1 biljon euro. Till år 2015 ska ingen medlemsstat längre vara "isolerad". En enda instans bör samordna alla ansökningar och tillstånd för strategiska EU-projekt.

Trygg och säker energiförsörjning genom aktiva konsumenter

Nya åtgärder föreslås i fråga om prisjämförelser, leverantörsbyten samt tydlig och öppen fakturering.

Europa som föregångare för energiteknik och innovation

Man lanserar bland annat fyra storskaliga projekt: ny teknik för ”intelligenta nät”, utvecklad lagring av el för att kunna ta hand om småskalig decentraliserad respektive storskalig centraliserad förnybar elproduktion, etablerandet av hållbar storskalig framställning av biobränslen samt utvecklandet av partnerskapet ”Smart Cities” för att förbättra energisystemen i tätbebyggda områden.

Förstärkning av den externa dimensionen i EUs energipolitik

Detta handlar bl a om att utvidga den integrerade energimarknaden till intresserade grannländer utanför EU, att trygga import av energi genom partnerskap och att stärka EUs roll i arbetet med en att åstadkomma ”a future of low-carbon energy”.

”The time has come for energy policy to become truly European.” Som en konsekvens av den ambitionen kommer det nu publicerade dokumentet att utgöra agendan vid det första ”toppmötet” om energi med stats- och regeringscheferna den 4 februari 2011.

Några kommentarer till EU-kommissionens energiplan

Kommentarerna nedan är hämtade direkt ifrån www.EurActiv.com, som är en oberoende webbaserad nyhetsjänst helt inriktad mot EU-frågor.

The Commission's plan got a mixed response from policymakers and industry alike. While the focus on energy efficiency was hailed by many, some pointed out that it lacked credibility without concrete measures.

*Energy efficiency and savings must be a central plank of EU energy policy if the EU is to achieve its energy security and climate goals. Yet the Commission only vaguely deals with this core issue and would seem to prefer delaying win-win measures that could be implemented now," said **Green MEP Claude Turmes** (Luxembourg).*

*The **Socialists & Democrats group** in the European Parliament pointed out the failure to address binding targets for energy savings. "EU member states are not on track to meet the 20% savings target that is crucial for reaching our goals of economic recovery and environmental sustainability," said **Swedish MEP Marita Ulvskog** (S&D).*

*"There is no real commitment on the core issues of reducing energy use, increasing the supply of renewable energy and upgrading energy grids. Instead of addressing the needs of energy consumers, such as rising energy prices, the Commission mainly prioritises the interests of energy companies," said **Poul Nyrup Rasmussen**, president of the **Party of European Socialists** (PES).*

He labelled the strategy a "charter for traditional energy use".

***Green MEPs** also criticised the strategy for bowing to the interest of large integrated energy companies. "The Commission seems to fawningly accept the market dominance of the big*

(German) energy oligopolies, with no measures planned to address this damaging distortion. It fails to deal with the elephant in the room: namely how to wean Europe of its damaging addiction to fossil fuels," said Turmes.

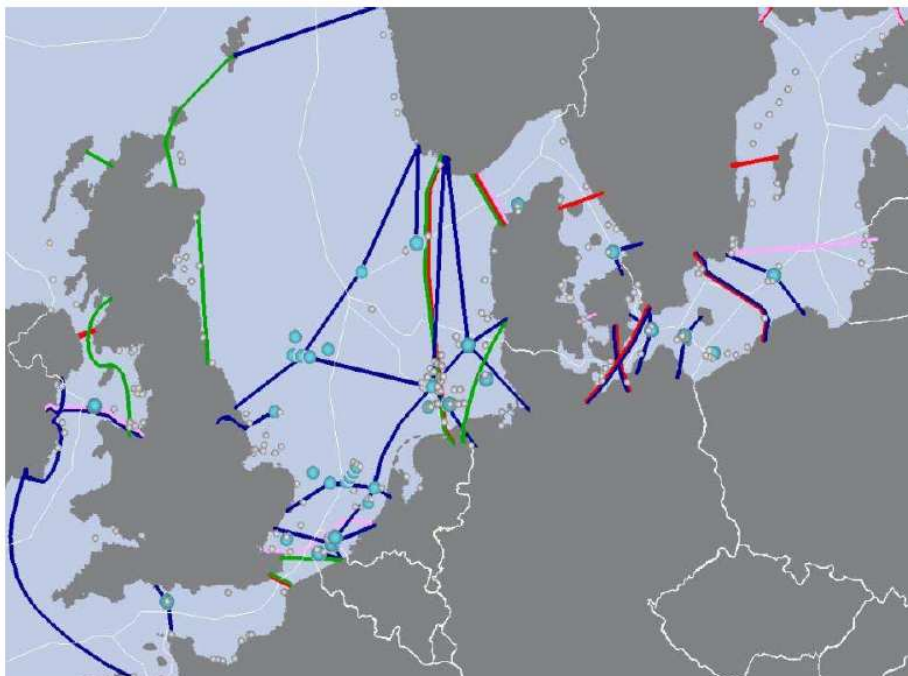
European business, however, cautioned that energy-saving measures should remain voluntary. Small businesses "must be incentivised to take them up rather than burdened with additional administrative requirements," said **Eurochambres**, which represents EU chambers of commerce.

Fortsättning följer!!

17 november: EU-kommissionens "Energy infrastructure priorities"

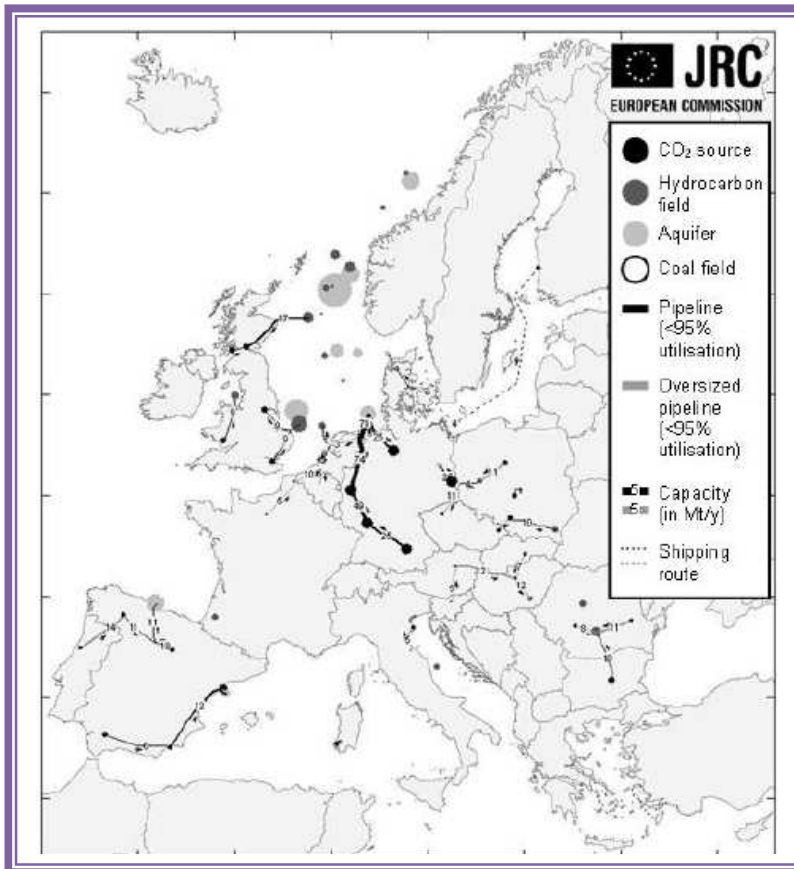
Detta andra tunga EU-dokument presenterades alltså bara en vecka efter själva den övergripande strategin. Det behandlar den utveckling av de storskaliga ledningssystem för el, gas och koldioxid som kommissionen bedömer nödvändiga att få till stånd. Dokumentet kan laddas hem genom att använda följande länk: [http://ec.europa.eu/energy/infrastructure/strategy/doc/com\(2010\)0677_en.pdf](http://ec.europa.eu/energy/infrastructure/strategy/doc/com(2010)0677_en.pdf) Den specialintresserade läsaren hänvisas till själva dokumentet (45 sidor). Några exempel ur rapporten får illustrera tankegångarna.

Sjökabelsystem i nordvästra Europa. Bilden nedan visar hur kommissionen tänker sig att ett framtida utvecklat nät kan komma att se ut.

Map 7: Illustration of a possible offshore grid concept for the North Seas and the Baltic Sea ("mixed approach" scenario showing existing (red), planned (green) and commissioned (pink) transmission lines as well as additional lines (blue) necessary according to OffshoreGrid calculations)

Skisserad storskalig transport till slutliga lagringsplatser för avskiljd koldioxid.

För Kol Nyttts läsare kan finnas anledning redovisa vad man ser framför sig när det gäller att ta hand om avskiljd koldioxid från de stora punktkällorna i Europa.

Se kartbilden till vänster!

Eftersom inte alla länder har tillgång till lämpliga lagringsplatser erfordras ett internationellt sammankopplat rörsystem för att leda bort koldioxiden. Man skissar att år 2030 kan 16 EU-länder komma att delta i ett gränsöverskridande samarbete när det gäller transporter av koldioxid. Studien från EUs Joint Research Centre indikerar att inemot 300 miljoner ton koldioxid år 2030 transporteras till slutliga lagringsplatser i rörsystem med en total längd om 8 800 km.

För första gången nämner man även behovet av infrastruktur för fjärrvärme och fjärrkyla! Detta glädjer speciellt Kol Nyttts redaktör med hans tidigare bakgrund i Euroheat & Power och som utredare av energieffektivisering. Därför hoppas densamme redaktör att läsaren orkar med *hela* den text som behandlar detta:

2.3 District heating and cooling networks

Thermal power generation often leads to conversion losses while at the same time natural resources are consumed nearby to produce heating or cooling in separate systems. This is both inefficient and costly. Similarly, natural sources, such as sea- or groundwater, are seldom used for cooling despite the cost savings involved. The development and modernisation of district heating and cooling networks should therefore be promoted as a matter of priority in all larger agglomerations where local or regional conditions can justify it in terms of, notably heating or cooling needs, existing or planned infrastructures and generation mix etc. This will be addressed in the Energy Efficiency Plan and the 'Smart Cities' innovation partnership, to be launched early 2011.

Inte så mycket – men förhoppningsvis ändå en början på att makthavarna i Bryssel skaffar sig ett vidare systemperspektiv på tillförsel och användning av energi.

Koldagar i Europaparlamentet

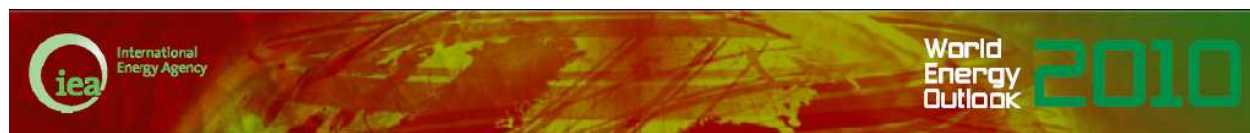

European Coal Days exhibition in the Altiero Spinelli building,
European Parliament, Brussels, 8-12 November 2010.

Under värdskap av den tyske EU-parlamentarikern kristdemokraten Christian Ehler genomfördes nyligen European Coal Days i Europaparlamentet. Euracoal svarade för en stor del av programmet. I sitt inledningsanförande framhöll energikommissionären Günther Oettinger att ”kol har en viktig roll i den europeiska energimixen”, men kopplade samtidigt ihop kolets framtid med infångning och lagring av koldioxid (CCS) för att lyckas med de stora minskningarna i koldioxidutsläpp som EU kommit överens om.

Mer information finns på Euracoals hemsida www.euracoal.org.

I november utkom också IEAs årliga World Energy Outlook

Huvudscenariot i årets utgåva bygger på de åtaganden världens länder hittills gjort. Man har dessutom tagit länderna på orden och utgår ifrån att de verkligen gör vad de faktiskt sagt. Detta scenario – New Policies Scenario – beräknas leda till att koncentrationen av växthusgaser i atmosfären stabiliseras vid 650 ppm, vilket ger en trolig temperaturhöjning om 3,5 grader på lång sikt. Möjligheterna att nå de tidigare uppsatta målen 450 ppm och 2 graders temperaturhöjning bedöms påtagligt ha minskat sedan förra årets utgåva av World Energy Outlook.

Några nyckeldata för New Policies Scenario:

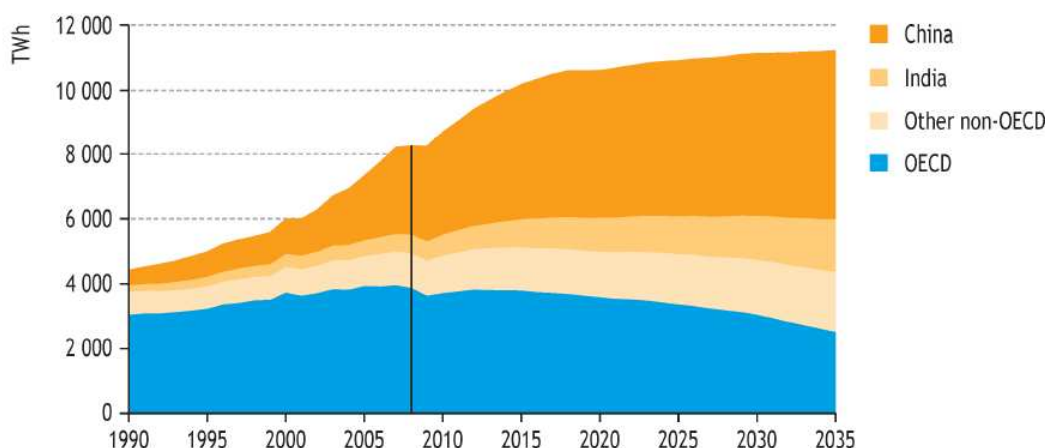
- *Världens primärenergibehov ökar med 36 % eller 1,2 % per år fram till 2035, vilket kan jämföras med 2 % per år för motsvarande tidsperiod bakåt i tiden*
- *Länder utanför OECD svarar för 93 % av det ökade primärenergibehovet*
- *De fossila bränslena olja, kol och gas står för mer än hälften av ökningen, men minskar i relativa tal (idag svarar de för cirka 85 % av all energitillförsel)*
- *Kärnkraften beräknas öka från 6 % till 8 % och de förnybara energiformerna från 7 % till 14 % av den totalt tillförda mängden primär energi*

- *Världens elbehov bedöms öka snabbare än någon annan form av slutlig energi eller med i genomsnitt 2,2 % per år fram till 2035. Elens andel av den totala energitillförseln ökar alltså.*
- *Kol är fortfarande 2035 den viktigaste primärenergiformen för elproduktion, men andelen minskar från 41 % idag till 32 %. De förnybara energikällornas andel av elproduktionen ökar från 19 % idag till nästan lika mycket som kolet. Naturgasandelen ligger oförändrat kring 21 % medan kärnkraftens andel ökar, men bara marginellt*

Utvecklingen av världens koleldade elproduktion bedöms bli så här (alltså en ökning i absoluta tal men en minskning i relativa tal):

Coal remains the backbone of global electricity generation World Energy Outlook 2010

Coal-fired electricity generation by region in the New Policies Scenario

A drop in coal-fired generation in the OECD is offset by big increases elsewhere, especially China, where 600 GW of new capacity exceeds the current coal capacity of US, EU & Japan

© OECD/IEA 2010

Men för världens fattiga förutses ingen nämnvärd lättnad

Idag beräknas 1,4 miljarder människor (mer än 20 % av jordens befolkning) sakna tillgång till el och 2,7 miljarder människor är hänvisade till biomassa för att laga sin mat. År 2030 beräknas fortfarande 1,2 miljarder människor sakna el och antalet människor som är beroende av biomassa för matlagning ökar till 2,8 miljarder. World Energy Outlook konstaterar också att *"words are not enough – real action is needed now"* för att det ska vara möjligt att till 2015 nå FN:s millennium-mål om att utrota extrem fattigdom och hunger.

COP 16 i Cancun

FNs nästa stora miljökonferens, COP 16, kommer alltså att hållas i Mexico under tiden 29 november – 10 december. Säkert kommer tidningar, radio och TV att rapportera därifrån. Kol Nytt planerar att i december följa upp vad som hänt genom att gå lite mer på djupet i vissa för Kol Nytt extra intressanta frågeställningar.

Fortum ger upp satsningen på CCS

Fortum och TVO har samarbetat kring att demonstrera CCS-tekniken på det samägda koleldade Meri-Pori kraftverk. Efter att TVO drog sig ur tidigare i höst har nu även Fortum beslutat avbryta projektet. De tekniska och finansiella riskerna har bedömts för stora. Man motiverar också beslutet med att elproduktion baserad på kolkondens inte längre är kärnverksamhet i Fortum.

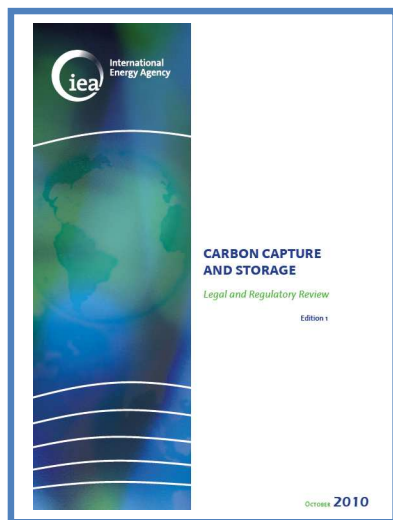
Nederländska regeringen ger upp Shells satsning på CCS

I ett samarbetsprojekt mellan Nederländernas regering och oljebolaget Shell planerade man att lagra avskild koldioxid i nästan uttömda naturgasfyndigheter på cirka 2 km djup under staden Barendrecht. På så sätt skulle man även kunna utvinna den sista naturgasen. Såväl invånarna som den politiska ledningen i staden har motsatt sig projektet eftersom man är oroliga för säkerheten. Ekonomiministern meddelade därför i början av november att det inte längre är möjligt att genomföra projektet i närtid. Shell beklagar regeringens beslut, men säger sig förstå det. Tanken var att koldioxiden skulle ha fångats in vid Shells Pernis raffinaderi nära Rotterdam och därifrån skickats i en 20 km lång rörledning till Barendrecht.

EU-kommissionen ger klartecken till stöd till CCS i Rotterdam

Den nederländska regeringen har fått klartecken från Bryssel att ge statsstöd om 150 miljoner euro till en CCS-anläggning vid E.ONs koleldade kraftverk nära hamnen i Rotterdam. Årligen ska 1,1 miljon ton koldioxid avskiljas och transporteras till lagring under Nordsjöns botten. E.ON genomför projektet i samarbete med GDF Suez.

IEA sammanställer lagstiftningsarbeten kring CCS

International Energy Agency har för första gången gjort en sammanställning av dagsläget rörande olika staters legala reglering av Carbon Capture and Storage. Man avser löpande uppdatera sammanställningen och planerar att publicera nästa utgåva under första kvartalet 2011.

Denna första utgåva rapporterar dagsläget i femton stater plus EU. Norge finns med, men inte Sverige, Finland eller Danmark. EUs medlemsstater ska ha implementerat CCS-direktivet senast den 25 juni 2011.

Publikationen kan nås på:

http://www.iea.org/ccs/legal/regulatory_review_edition1.pdf

Obama ger upp planerna på handel med utsläppsrätter

Efter det amerikanska kongressvalet har president Obama beslutat att inte längre driva planerna på ett Cap and Trade system för växthusgaser. Tidigare har han sett det som det mest effektiva sättet att bekämpa "global warming". Han vill nu i stället försöka samarbeta med republikanerna och hitta andra sätt att komma till rätta med utsläppen. Alternativ som då nämns är krav på ökad andel förnybar energi och större satsning på såväl kärnkraft som på "clean-coal" kraftverk.

Det amerikanska naturvårdsverket Environment Protection Agency (EPA) har dock egna planer på att reglera utsläppen av växthusgaser från kraftverk och raffinaderier. Ett beslut i USAs högsta domstol 2007 gav nämligen EPA rätt att reglera utsläppen av koldioxid som en förorening bland andra enligt Clean Air Act. Presidenten har dock vid upprepade tillfällen sagt att han hellre ser att frågan avgörs politiskt i kongressen än av naturvårdsmyndigheten.

Inför FN:s klimatomöte i Cancun har Obama förklarat att han tänker stå fast vid USAs utfästelse om att reducera utsläppen av växthusgaser med 17 % mellan åren 2005 och 2020.

Kolpriserna fortsätter uppåt

Senast tillgängliga uppgifter visar att kolpriserna för ett standardiserat energikol har fortsatt uppåt den senaste månaden. Ökningen har varit i storleksordningen 5 %, vilket höjt priset till omkring 105 dollar per ton (mätt i nordvästeuropeisk hamn).

EU publicerar Call for Proposals under NER 300 programmet

“Concerning the financing of commercial demonstration projects that aim at the environmentally safe capture and geological storage of CO₂, as well as demonstration projects of innovative renewable energy technologies under the scheme for greenhouse gas emission allowance trading within the Community”.

European Commission
Climate Action

Genom försäljning av 300 miljoner utsläppsrätter från den s k New Entrants Reserve i EUs utsläppshandelssystem skapar man nu världens största program (NER 300) för finansiering av demonstrationsprojekt inom områdena CCS och Renewables. Försäljningen ska göras av Europeiska Investerings Banken under de kommande två åren och beräknas inbringa 4,3 miljarder euro. Tidigare har EU dessutom reserverat 1,6 miljarder euro ur sin budget för till stor del liknande åtgärder.

Följande stödområden listas i inbjudan:

CCS: Post combustion, Pre-Combustion, Oxy Fuel, Industrial

Renewables: Bioenergy project, Concentrated solar power, Photovoltaics, Geothermal, Wind, Ocean, Hydropower, Distributed Renewable Management (smart grids).

Projektägare ska lämna in sina ansökningar om stöd till de nationella myndigheterna senast den 9 februari 2011. Svensk kontaktperson är Michael Rantil på Energimyndigheten. Därefter ska medlemsstaten ifråga göra en lämplighetsbedömning för att sedan vidarebefordra ansökan till Europeiska Investerings Banken senast den 9 maj 2011.

EUs Call for Proposal nås direkt via länken:

http://ec.europa.eu/clima/funding/ner300/index_en.htm#part_1

Sydkorea vill minska sitt kolberoende

Det starka beroendet av importerat australiskt kol måste, enligt Sydkoreas regering, främst av miljöskäl minskas i framtiden. En ny strategi har som mål att minska beroendet av fossila bränslen från 40 % 2008 till 30 % 2030. Det ska åstadkommas genom ökade satsningar på förnybar energi och kärnkraft.

Storbritannien öppnar för CCS på gaskraftverk

Department of Energy and Climate Change har nu bekräftat att även gaseldade kraftverk kan komma ifråga för stöd till CCS-anläggningar. Regeringen har ställt i utsikt att 9 miljarder pund statliga medel ska satsas på att få till stånd fyra fullskaliga anläggningar. Man har nyligen offentliggjort att 1 miljard pund finns tillgängliga för en första anläggning.

Tysklands nya energipolitik fastställd

Den tyska riksdagen, Bundestag, har nu godkänt regeringens förslag om utökad drifttid för kärnkraftverken. Det innebär att drifttillstånden förlängs med mellan åtta och fjorton år för de olika anläggningarna. En ny skatt kommer att införas som för kraftverksägarna kan komma att totalt uppgå till cirka 30 miljarder euro.

Parlamentet har också godkänt regeringens radikala energiprogram. Det innehåller bland annat omfattande energieffektiviseringar och en ökning av den förnybara energins andel till omkring 80 % till år 2050. Samtidigt ska utsläppen av koldioxid reduceras med 80 %. Det skulle i så fall innebära att kolkraft och kärnkraft kommer att spela en mycket underordnad roll vid mitten av innevarande sekel!

..... Tyskland kämpar för sina kolsubventioner

Kol Nytt rapporterade i augusti att EU-kommissionen under sommaren beslutat att alla subventioner till den olönsamma europeiska stenkolsbrytningen (formellt avser det stödet till avvecklingen av densamma) ska upphöra senast till oktober 2014, se <http://www.kolinstitutet.se/Kol%20Nytt%20augusti%202010.pdf>. Enligt pressuppgifter i Die Zeit pressar nu den tyska regeringen på för att i stället få sätta slutåret till 2018, vilket sedan länge varit den tyska regeringens plan. Enligt Die Zeit är det bara Sverige, Danmark och Nederländerna som man inte lyckats få med sig på detta. För att ändra kommissionens förslag krävs kvalificerad majoritet. Även Europaparlamentet har ett ord med i laget.

..... den tyska kolimporten ökar kraftigt

Främst på grund av stålindustrins återhämtning har den tyska kolimporten ökat med 22 % under årets första tre kvartal. I absoluta tal är siffrorna 44 respektive 36 miljoner ton.

..... och tyskt brunkol håller ställningarna

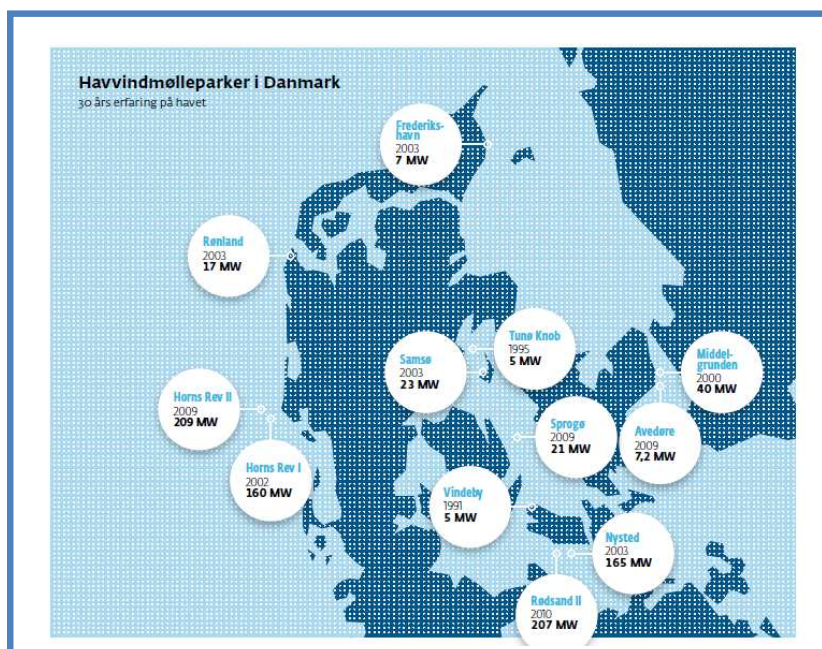
Statistik från tyska Bundesverband Braunkohle visar att brunkolsbrytningen ligger på en stabil nivå. Under årets första nio månader bröts 125 miljoner ton, marginellt mer än förra året. Huvuddelen går till kraftproduktion, vilket gjorde att 108 TWh el producerades med hjälp av brunkol under årets första tre kvartal.

Som jämförelse kan nämnas att den samlade svenska elproduktionen under samma tidsperiod uppgick till 105 TWh.

Hälften vindkraft i dansk elförsörjning 2020?

Rubrikens frågetecken är för den danska vindkraftindustrin i stället en målsättning, se www.windpower.org. Enligt en artikel nyligen i Jyllands-Posten vill därför intresseorganisationen Vindmølleindustrien att subventionerna till havsbaserad vindkraft tredubblas. Idag uppgår de till 0,25 DKK/kWh (utöver det aktuella marknadspriset). Man vill nu att dessa subventioner höjs till 0,85 – 0,90 DKK/kWh!!

Kinesiska koldata för perioden januari – september

Kalla fakta:

	2010	2009	Ändring
Import, miljoner ton	123	87	+ 42 %
Export, miljoner ton	14	14,5	- 3 %
Nettoimport, miljoner ton	109	72	+ 51 %
Brytning, miljoner ton	2 440	2 080	+ 17 %

Storbritanniens kolimport halverad perioden januari - augusti

Importen minskade från 22,8 miljoner ton förra året till 10,0 miljoner ton i år. Huvudleverantören Ryssland har fått se sina leveranser minska med 8 miljoner ton.

Indonesiens kolexport ökade kraftigt perioden januari – augusti

Siffrorna för i år respektive förra året var 162 respektive 122 miljoner ton, en ökning med i det närmaste en tredjedel. Kina är nu den absolut största köparen (41 miljoner ton) följd av Indien (26 miljoner ton), Sydkorea (25 miljoner ton) och Japan (19 miljoner ton). Leveranserna till Europa uppgick bara till 6,6 miljoner ton med Italien som största mottagarland (2,8 miljoner ton). Alla siffror avser alltså årets första åtta månader.

På återhörande!

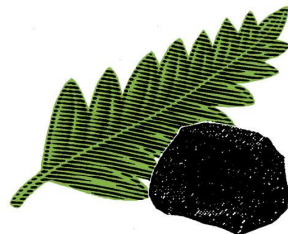
Tomas Bruce

tomas.bruce@kolinstitutet.se

08 – 525 099 39

eller

070 – 316 14 14

SVENSKA KOLINSTITUTET